

Representantforslag 148 S

(2010–2011)

fra stortingsrepresentantene Henning Warloe, Linda C. Hofstad Helleland, Elisabeth Røbekk Nørve, Gunnar Gundersen og Nikolai Astrup

Dokument 8:148 S (2010–2011)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Henning Warloe, Linda C. Hofstad Helleland, Elisabeth Røbekk Nørve, Gunnar Gundersen og Nikolai Astrup om en styrket innsats for kommersialisering av forskningsresultater

Til Stortinget

Bakgrunn

Det er bred politisk enighet om at Norge i fremtiden ikke vil kunne leve av inntekter fra olje- og gassnæringen alene. Et kunnskapsbasert næringsliv vil stå i sentrum for utviklingen av fremtidens næringsliv i landet vårt. Dette fordrer en betydelig satsing på forskning og innovasjon, og en offensivitet og vilje til å satse som forslagsstillerne savner hos den nåværende regjering. Regjeringens statsbudsjett for 2011 innebærer i realiteten ingen realvekst i bevilgningene til forskningssektoren. Snarere innebærer budsjettet en realnedgang for sektoren, noe som er i strid med den rød-grønne regjeringens forskningsmelding. Forslagsstillerne beklager at regjeringen ikke har brukt det økonomiske handlingsrommet Norge har hatt de senere årene for å styrke forskningssektoren mer.

Det er først og fremst gjennom kommersialisering av forskningsresultater at forskningen kan bidra til økt verdiskaping. I St.meld. nr. 30 (2008–2009) fremgår det at «det er et mål at kommersialisering fra norske universiteter og høyskoler, helseforetak og forskningsinstitusjoner minst skal være på nivå med sammenliknbare land». Sammenligner man kommersialiseringsresultater, patentsøknader mv. med for eksempel de andre nordiske landene, er det etter forslagsstillernes mening langt igjen til dette målet er nådd.

Bevilgningene til forskning over statsbudsjettet er i størrelsesorden 23 mrd. kroner. Til sammenligning er bevilgningene til kommersialisering av forskningsresultater bare på 116 mill. kroner gjennom FORNY-programmet i Forskningsrådet. Forslagsstillerne mener dette ikke står i sammenheng med målet i regjeringens egen forskningsmelding. Skal Norge nå det målet, må innsatsen for å styrke kommersialisering av forskningsresultater styrkes betydelig.

TTO-ene (Technology Transfer Office) som er etablert av norske universiteter og høyskoler spiller en viktig rolle i kommersialisering av forskning fra universitets- og høyskolesektoren. Men når nesten halvparten av midlene i FORNY-programmet går til drift av TTO-ene, blir midlene som kan gå til konkrete prosjekter, enda mer begrenset. Kommersialiseringstrykket i norsk forskning er for svakt, dette gjelder i særlig grad i universitets- og høyskolesektoren og i helseforetakene.

Det er et vedtatt mål at staten skal bruke én prosent av bruttonasjonalproduktet (BNP) til forskning, og at næringslivet skal bruke to prosent av BNP til samme formål. Selv om målet for den offentlig finansierte forskningen synes å være innen rekkevidde, er det langt igjen til målet om forskningsinnsats i næringslivet er nådd. Skal man lykkes i å nå dette målet, synes det å være nødvendig med bedre rammebetingelser og sterkere insentiver. Samtidig må det utformes en politikk hvor kommersialisering av forskningsresultater og et tettere samarbeid mellom akademia og næringsliv må stå sentralt.

Statistikk fra rapporten «Mer FoU og mindre innovasjon i norsk næringsliv – et paradoks?» viser at andelen foretak med FoU-virksomhet har falt fra 21 prosent til 16 prosent i perioden 2004–2008. Dette er en tendens som er høyst urovekkende og viser at det trengs en mer målrettet og offensiv holdning til

forskning generelt og kommersialisering spesielt. Det er nærliggende å anta at hvis rammevilkårene for å drive med forskning oppleves som lite tilfredsstillende, samt at virkemiddelapparatet knyttet til kommersialisering ikke er godt nok utviklet, så vil dette påvirke bedriftenes ønske om å drive med FoU-virksomhet. Forslagsstillerne mener derfor at dette peker på utfordringer det må gripes tak i og at en helhetlig gjennomgang av virkemidler som bidrar til og fremmer kommersialisering er nødvendig.

Kommersialisering av forskningsresultater varierer fra sektor til sektor. Noen sektorer er godt representert i kommersialisering av forskningsresultater. Eksempler på dette er forskning innen bioteknologi og miljøteknologi. Det er etter forslagsstillerne syn nødvendig med virkemidler som også kan løfte frem andre sektorer som i dag ikke har et like åpenbart verdiskapingspotensial. Man er ikke i stand til i dag å avgjøre hva som vil være fremtidens suksessbedrifter eller i hvilke bransjer disse vil komme. Det trengs derfor virkemidler som kan støtte fremvoksende ideer uten at disse trenger å falle inn i politisk bestemte kategorier eller følge bestemte prioriteringer.

I tildelingsbrevene til de høyere utdanningsinstitusjonene for 2011 synes ikke begrepet «kommersialisering» å være benyttet. Det er heller ikke med i rapporteringen eller som kriterium i finansieringssystemet. Dette er etter forslagsstillerne syn en alvorlig svakhet. Det vitner om det manglende fokus på kommersialisering i den rød-grønne regjeringens forskningspolitikk. Skal man lykkes med kommersialisering av forskningsresultater, er det nødvendig å skape en kultur for dette også i akademiske forskningsmiljøer. Forslagsstillerne viser til at et virksomhetsmål er at «Universiteter og høyskoler skal medvirke til samfunns- og næringsutvikling gjennom utdanning, innovasjon og forskning¹», men er av den oppfatning at dette ikke på en god nok måte tydeliggjør institusjonenes ansvar for å ta en ledende rolle i kommersialiseringarbeidet. For å få mer trykk på dette må kommersialisering inn som et nytt kriterium i forskningsfinansieringen av universitets- og høyskolesektoren.

Det offentlig oppnevnte Fagerbergutvalget la nylig frem NOU 2011:6 «Et åpnere forskningssystem». Utvalget trekker frem at «et velfungerende forskningssystem er et system som bidrar til kontinuerlig fornyelse i samfunns- og næringsliv». Etter forslagsstillerne syn må dette tolkes som en anerkjennelse av viktigheten kommersialisering spiller for det norske forskningssystemet. Videre mener forslagsstillerne at kommersialisering bør være et av kriteriene i

forskningsbarometeret som utvalget anbefaler publiseres årlig. Dette bør derfor følges opp med en strategi som skal tydeliggjøre hvordan fokuset på kommersialisering i forskningssystemet kan styrkes. Kunnskapsdepartementet la nylig frem Forskningsbarometeret 2011. Dette dokumentet fremstiller interessante trekk ved deler av norsk forskningsaktivitet. Forslagsstillerne finner grunn til å påpeke at kommersialisering ikke synes å være inkludert som et element i hvilke resultater FoU-innsatsen gir.

Forskning er ikke bare en offentlig virksomhet, men noe som i aller høyeste grad drives frem i næringslivet også. Skal vi lykkes i å løfte næringslivet innsats i forskning til to prosent av BNP, må virkemidlene til næringslivets disposisjon legge til rette for det. Etter forslagsstillerne syn er en styrking av SkatteFUNN-ordningen helt nødvendig. Denne ordningen bør gjøres mer attraktiv, blant annet ved å heve maksimalbeløpet knyttet til bedriftsintern og -ekstern støtte, samt fjerning av taket på timesats. Disse forslagene bør inngå i en strategi for å styrke næringslivets forskningsinnsats.

Forslag

På bakgrunn av dette fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen fremlegge en plan for Stortinget for å styrke FORNY-programmet.
2. Stortinget ber regjeringen fremlegge en strategi for Stortinget for hvordan insentivene for kommersialisering av forskningsresultatene kan styrkes og hvordan virkemiddelapparatet kan bidra til dette.
3. Stortinget ber regjeringen innarbeide kommersialisering som en del av tildelingskriteriene til forskningsfinansiering i universitets- og høyskolesektoren.
4. Stortinget ber regjeringen sørge for at oversikt over kommersialisering av forskningsresultater skal inngå som en del av rapporteringen fra landets høyere utdanningsinstitusjoner.
5. Stortinget ber regjeringen innføre en ordning med direkte fradragføring for FoU-investeringer.
6. Stortinget ber regjeringen fremlegge en sak for Stortinget om styrking av SkatteFUNN-ordningen, gjennom å heve maksimalbeløpet knyttet til bedriftsintern og -ekstern støtte, samt å fjerne taket på timesats og utvide SkatteFUNN-ordningen til også å omfatte innovasjonsaktiviteter.

¹ <http://www.regjeringen.no/upload/KD/Vedlegg/UH/Tildelingsbrev2011/UIO.pdf>

7. Stortinget ber regjeringen utvide gaveforsterkningsordningen for forskning til også å omfatte kommersialiseringsaktiviteter.
8. Stortinget ber regjeringen vurdere en styrking av BIA-programmet (Brukerstyrt innovasjonsarena), samt etablere flere brukerstyrte forskningsarenaer etter modell av BIA.

19. mai 2011

